
Státní maturity budou

Státní maturity budou

Český rozhlas 6, 18.08.2010, Relace: Názory a argumenty, Moderátor: Alexander Tolčinský

Moderátor (Alexander Tolčinský):

Vláda Petra Nečase dnes rozhodla o tom, že by se v květnu příštího roku měly poprvé konat tzv. státní maturity. Ministr školství Josef Dobeš přiznal, že jednání o návrhu bylo dramatické, nicméně se mu jej nakonec podařilo prosadit. Projekt má od počátku mnoho odpůrců, kteří mu vytýkají vysokou cenu. Každý rok by na státní maturity mělo být vynaloženo 250 milionů Kč. Ministr Dobeš naopak tvrdí, že by ve svém důsledku plán přinesl dokonce úspory. Vysoké školy by se na jednotné maturity prý mohly spolehnout a neorganizovat vlastní přijímací zkoušky.

Redaktor (Petr Hartman):

Ve většině členských zemí Evropské unie existuje zjednodušeně řečeno nějaká forma státní maturity. Česká republika by se po zhruba čtrnácti letech diskusí měla zařadit po jejich bok. Ani rozhodnutí vlády spustit státní maturity však patrně nepřispěje ke sjednocení pohledu na jejich užitečnost. Například část odborné veřejnosti tvrdí, že státní maturity měly fungovat už dávno. Jiní naopak argumentují tím, že jde o zastaralý koncept, který nic zásadního neřeší. Právě takto vyhraněné postoje názorně ilustrují, že úplně jednoduchý recept na to, jak poměřovat kvalitu středoškolského vzdělávání neexistuje. Na sebe totiž narážejí jednak snaha poskytnout jednotlivým vzdělávacím zařízením určitou formu autonomie, jednak potřeba státem zajistit určitý stupeň kvality dosaženého vzdělání. Není dobré, aby ministerstvo diktovalo školám, co a jakým způsobem mají vyučovat. Zároveň s nadsázkou řečeno, je nepřijatelné, aby k získání maturity na některé škole stačilo zvládnutí malé násobilky a vyjmenovaných slov po b. Proto se ve školském zákoně objevila pasáž upravující státem stanovenou podobu maturitních zkoušek. Nově pojatá maturita by se měla skládat ze dvou částí. V té státní by studenti mohli volit ze dvou stupňů obtížnosti a zároveň by v prvním roce jejího zpuštění měli absolvovat povinnou zkoušku z českého jazyka a vybrat si, zda budou skládat zkoušku z cizího jazyka nebo matematiky. V průběhu dalších let by už maturita z cizího jazyka měla být povinná a měl by přibýt třetí volitelný předmět. V nabídce by byla opět matematika, dále informatika, nebo zkouška ze společenskovedních vědomostí. Mimo jiné to znamená, že by žáci měli možnost vyhnout se zkouškám z matematiky. Jde sice o předmět mnohými podceňovaný, v komplexu vzdělání však svým způsobem nezastupitelný. Takže možnost volitelnosti je diskutabilní. Nápad na zavedení tzv. státní maturity v teoretické rovině sice není úplně špatný. Při pohledu na její praktické fungování lze však nalézt i další sporné body. Například v konečném důsledku znamená nastavení určité laťky, kterou by měli překonat jak studenti elitních ústavů tak učilišť s maturitou. Pokud by zmiňovaná laťka ležela na úrovni schopností prvně jmenovaných, pak by takto pojatou zkoušku dospělosti složilo jenom minimum studentů. Pokud by byla příliš nízká, pak by nekladla na talentovanější žáky prakticky žádné nároky. Nalézt přijatelný kompromis není tudíž úplně jednoduché. Možná, že řešením by bylo zavedení tzv. dvouúrovňové maturity. Nižší hranice by tvořila určité minimum, které by měl zvládnout každý, kdo chce získat maturitu. Vyšší hranice by zase mohla sloužit jako náhrada přijímacích zkoušek na vysoké školy, nebo alespoň jako výrazné plus pro rozhodování o přijetí příslušného studenta. Problém je v tom, že se v poslední době rozšířila nabídka vysokoškolského vzdělávání. Takže některé školy rády sáhnou po každém, kdo složí maturitu, případně, kdo je ochoten zaplatit školné. V některých studijních oborech je naopak takový přetlak, že zvládnutí maturitní zkoušky je pouze bráno jako samozřejmost a ne jako něco výjimečného. Jak navíc upozorňují někteří vysokoškolští pedagogové, pro ověření schopností daného jedince úspěšně studovat na vysokých školách se v současné době používají poněkud jiné metody a testy, než na čem jsou založeny státní maturity. Vzhledem k tomu, že se o jejich uvedení v život diskutuje už více než deset let, se tomu nelze ani divit. Zajímavé jsou rovněž zkušenosti ze zahraničí. V některých zemích se závěrečné zkoušky typu státních maturit týkají pouze všeobecně vzdělávacích škol, jinde mají zase jiný typ pro tyto školy a jiný pro školy odborné. Pokud se mezi jednotlivými typy vzdělávacích zařízení příliš nerozlišuje a nasadí se laťka vysoko, pak maturitním sítím propadne neúměrně velký počet studentů. Právě s tímto problémem se museli vypořádat v Polsku.

A ze začátku to řešili tzv. amnestií, která změkčila nastavené podmínky a umožnila složit maturitu více studentům. V souvislosti s touto zkouškou v České republice je důležité dodat, že maturitní vysvědčení má v kapse čím dál tím více lidí. S trochou nadsázky řečeno, v dnešní době se složení takovéto zkoušky stává pomalu stejnou samozřejmostí, jako před desítkami let bylo dokončení základního vzdělání. V řadě případů tomu bohužel odpovídají i dosažené vědomosti.